

FOLK OG LAND

 Sigurd Haugen
Mølum 39

NR. 24 — 15. ÅRGANG

LØRDAG 26. NOVEMBER 1966

LØSSALG 1 KRONE

«Are you Englishmen?»

 Tragikomisk beretning om besettelsen av Narvik
i den tyske bok

«GENERAL DIETL. DAS LEBEN EINES SOLDATEN.»

I Haugesunds Avis leste vi for noen tid siden en beretning om senkningen av panserskipet «Norge» på Narviks havn, av nuværende havnefogd i Haugesund, Thuestad, som var blant offiserene ombord, men som ble reddet sammen med sjefen, kommandørkaptein Askim. Begivenhetene i forbindelse med selve senkningen kan vi kanskje komme tilbake til ved en senere anledning. Idag noterer vi oss at Thuestad kan bekrefte påstanden om at det var engelskmennene som hadde tatt sikte på å okkupere byen og allerede hadde sendt journalister for å «dekke» begivenheten 6. april. Vi gir ordet til havnefogd Thuestad:

«Første gang vi fikk aning om hva som kunne skje i Narvik var

6. april. På kaien i Narvik traff vi den dagen en gruppe utenlandske journalister (en av dem visstnok Churchills svigersønn). De hadde nettopp kommet fra skueplassen for Finnlandskrigen og vi spurte hva de gjorde i Narvik. Jo, nå er det her det kommer til å skje, svarte journalistene. Og de fikk rett.»

Vi synes ikke det er så underlig at Churchills svigersønn fikk rett når det gjaldt å profetere at det kom til å skje noe i Narvik etter at hans svigerfar i månedsvis hadde arbeidet med aggresjonen mot Norge — noe vi forøvrig også skal komme tilbake til senere i forbindelse med den redegjørelse den tyske riksutensminister ga til den internasjonale presse om hendelsen og om det bri-

tiske spill — og det norske — avslørt gjennom dokumenter tatt som bytte under felttoget m. v. Her skal vi bare komme inn på de mere komiske sider i den tragedie som rammet Narvik og «det nøytrale Norge», som bare ventet på at engelskmennene skulle komme. Vi henter våre opplysninger fra en meget interessant bok som kom for noen år siden på Verlag Dr. Franz Hain, Wien: «General Dietl. Das Leben eines Soldaten.» Boken er utgitt av fru Dietl og oberst Kurt Herrmann. Vi siterer fra side 58:

«På handelsskibene løp sjøfolkene halvpåkledte frem og tilbake på dekket slik de formodentlig var styrtet ut av køyene ved de første torpedoekspløsjoner.

En tysk Kriegsberichter har skrevet om dette urkomiske øyeblikk: «Da vil ble synlige i tåken ble det stor jubel hos engelskmennene. De svinget lystig med tørklær og flagg og var helt fra seg. Tyskerne, som likeledes tok oss for engelskmenn, da de ikke kunne tenke seg at det ville dukke opp tyske krigsskip her oppe, traff alle forberedelser til å senke skipene sine. Bare et lykkelig tilfelle gjorde at det ble bedre sikt et øyeblikk slik at de i rette tid ble klar over at det var tyske krigsskip og nu på sin side brøt ut i vill jubel.»

«Stor er gleden hos de tyske handelsskipsbesetninger som alle hadde regnet med innløp av engelskmennene og hadde gjort sine dampere klar til senkning. Da kapteinen på et fremdeles brennende tysk dampskip ble spurt hvorfor han hadde satt skipet sitt på grunn og antent det, svarte den tapre:

«Tja, jeg trodde da jeg så torpedojagerne komme, at det var engelskmennene og ga straks de nødvendige ordrer etter at jeg allerede på forhånd hadde forklart folkene mine hva jeg ville gjøre hvis britene kom hit. Nå, vi besørget det da også grundig, og da jeg til min store forbauselse oppdaget det tyske krigsflagg var det allerede for sent.»

«Det var mange som ikke holdt det for mulig! Alle var forberedt på innrykning av engelsk-
(Forts. side 6)

Emmy Göring forteller om det siste møte med Hermann

Og bebuder en modig skildring i billedbladet QUICK om hvorledes hun opplevet Det tredje Rikes storheter

Emmy Göring og datteren Edda idag — tyve år etter.

Det er velsignet imellom å treffe på noen som er modige nok og har selvspekt nok til å stå åpent frem til forsvar for det som var. Vi har etter fattig evne forsøkt å gjøre det her i FOLK OG LAND og vi har hatt følge av mange modige og høyreiste personligheter som har stått åpent

frem og protestert mot det vrengebilde som tegnes idag av avdøde venner og kamper, av hendelser og motiver dengang.

Også i dagens Tyskland finnes det folk som innenfor grensene av den ytringsfrihet demokratiet tillater dem for-
(Forts. side 6)

Da skuespillerinnen Emmy Sonnemann giftet seg med Hermann Göring.

Herrn General Dietl

Ich möchte Ihnen ganz
sagen das ich dankbar bin für den
persönlichen Besuch den Sie mir
gestattet haben

In dieser für uns schweren
Zeit hat das soldatische Feingefühl
das Sie durch diesen Besuch
gezeigt haben mir zum Herz
gegangen

12/6 40 Ihr ergebener

Otto Ruge

Efter at Norge hadde kapitulert og forpliktet seg til ikke mere å delta i krig mot Tyskland eller dets forbundne, avla general Dietl et besøk hos den norske forsvarssjef, general Ruge. Ruge takket rørt for visitten i ovenstående brev som er hentet fra boken om Dietl. Ruge taler om Dietls «finfølelse» i den tunge stund da Norge måtte trekke seg ut av krigen efter det militære nederlag. Takkebrevet som er holdt i ytterst hjertelige former synes ikke å antyde noen «fortsatt krig» fra den norske øverstkommanderendes side.

Psychosophy

SJÄLSLÄRAN

presenterar den hermetiska livs- och världsåskådningen, vilken är grundad på kärleken mellan könen och vårt solsystems rörelse kring centralsolen.

DEL I: Själens erfarenhetsskola på jorden och den slutliga segern: Livets krona.

DEL II: Änglarna och deras verk på jorden.

DEL III: De messianska centralsol-tidsåldrarna och boken om den Gudomliga Modern.

DEL I föreligger i tryckt upplaga, format 15 x 22 cm, 164 sid., med vackert laminerat omslag i färgtryck, blått, gult och rött. Omslagsbilden «Livets krona» efter måling av Själslärans översättare konstnär Arthur Andersson. *Pris pr. ex. sv. kr. 12.*

DEL II och III finnes endast i begränsade stencilerade upplagor. Varje ex. specialillustrerat av översättaren. *Pris per del sv. kr. 25.* Vid likvid och rekvisition per postgiro sändes böckerna portofritt.

WÄRENDSEBLADETS FÖRLAG

M o h e d a

Tel. 0472/76133

Postgiro 58 21 73

(Tel.tid efter kl. 20.00)

Fanebustsaken går vidare

I all stillhet vandrer den uhyre kompliserte «Fanebustsaken» sin langsomme gang i Justisdepartementet hvor habilitetsspørsmål er reist og hvor departementet med det første vil ta stilling til tvilen som er reist:

I og med at riksadvokat Andreas Aulie selv er implisert og anklaget av redaktør Toralf Fanebust ble h.r.-advokat J. Chr. Mellbye oppnevnt som sette-riksadvokat i denne saken tidlig i år, skriver Verdens Gang.

I et brev til Justisdepartementet har imidlertid redaktør Fanebust reist tvil om sette-riksadvokatens habilitet i saken — ikke minst fordi Mellbye selv var implisert

(som aktor) i landssvikopp-gjøret.

Redaktør Fanebust har også brevvekslet med høyesterettsadvokaten i forbindelse med problemet — noe som har resultert i at Justisdepartementet også har mottatt brev fra Mellbye hvor det blir anmodet at man ser nærmere på spørsmålet.

Ekspedisjonssjef Sandene i Justisdepartementet bekrefter overfor VG at man har mottatt brevene og at departementet med det første vil ta stilling til tvistsspørsmålet.

Fra annet hold blir VG fortalt at som ledd i selve saks-komplekset har redaktør Fanebust fått utlevert samtlige politidokumenter i forbindelse med den opprinnelige injuriersaker hvor redaktøren ble dømt.

EN GLIMRENDE JULEPRESANG

må da SOLBRISBOKEN være. Rent bortsett fra at den er spennende og underholdende, godt skrevet og godt illustrert, vakkert innbundet og passer for alle aldre, så leverer vi av rest-opplaget så langt det rekke boken for den latterlige billige pris av kr. 10.—. Bestill den strakt! Sendes portofritt mot forskuddsbetaling.

FOLK OG LANDS BOKTJENESTE

Boks 3214/Sagene — Oslo 4
Postgiro 164 50

KLARHET

Gir ordene «opp-gjøret etter krigen» en nøytral karakteristikk av våre fienders overgrep og voldshandlinger mot oss?

Nei!

«Opp-gjør» betyr «avslutning» og mellom respektable parter en redelig avslutning.

Betegnelsen «opp-gjøret etter krigen» inneholder den påstand, at en redelig avslutning foreligger eller pågår.

Denne påstand er ikke nøytral.

Det nøytrale ord er her «aksjonen».

Hva denne aksjon i virkeligheten er, blir så en sak for seg.

Vekk med uklareheten!

Christian Bekker

Neste stortingsvalg

Det er trolig at vi ved forrige stortingsvalg fikk et borgerlig flertall fordi mange NS-folk stemte for første gang etter at freden brøt løs, og stemte borgerlig etter tilskyndelse fra ledende hold i Forbundet. Det har ikke skjedd noe som er av vesentlig betydning for utviklingen i Norge eller for det norske folks fremtid etter at vi fikk ny regjering, og det vil heller ikke skje. Hele partiuvesenet er samme ulla. Og vegen for det norske folk som før det øvrige vesten er vel nord og ned.

For dem som er rammet av «rettsopp-gjøret» har det heller ikke skjedd noen forandring, ennsi forbedring.

Så det er fortsatt ingen grunn til å stemme med noe av de bestående partier. Å vinne fram i dag med noe nytt er vel uråd så lenge hele det ensrettede propaganda-apparat går for fullt.

Ved neste valg er det etter min mening bare én ærlig ting vi kan gjøre: La oss gå mannjevnt til urnene — og stemme — blankt!

O.R.

FRU HAMSUN 85 år

Fru Marie Hamsun, Nørholm pr. Grimstad fylte 85 år 19. ds. og fikk stor og fortjent hyldest også i en del av pressen.

En postmortemhilsen fra KNUT HAMSUN til norsk presse etter 1945

Utdrag av brev til «Klassekampens» redaktør, Eugène Olaussen i 1916 (Gjengitt i «Ragnaroks» årbok 1939:

«Tror De virkelig at ferdigheter med bokstaver gjør mennesket lykkeligere? Konsekvensen ville jo være, at den som var flinkst med bokstavene, var best faren — Det motsatte er vel heller tilfellet, se på professorene, se for den sags skyld også på redaktørene —

Tvertimot. Det er en dyp sannhet i myten om kunnskapens tre. Tenk over den, De som har smakt av frukten og sett at De er blitt nøken.

Det ligger så uendelig meget igjen som skulle fulgt med denne kyndighet i bokstaver, men som ingenlunde følger av seg selv: Karakteren skulle fulgt med, hjertet, sinnet skulle fulgt med, — det ligger igjen like råtne.»

Hilsenen rettes herved til de professorer og doktorer som har avslørt sin karakter i urettens tjeneste etter 1945.

A.H.

Ro om rettsopp-gjøret

Ja hvem har ikke hørt den manende apell, hver gang vi framla et nytt bevis eller slo ihjel en løgn. Når vi krever vår rett og forlanger oppreisning, er pekefingeren i været — Ro om rettsopp-gjøret! Men hvordan praktiserer den annen part denne ro? Hver dag hele året er presse og kringkasting ute med nye angrep — nye avsløringer om hvor forferdelig alt var, om hvordan deres helter måtte lide. Først skriver de under en våpenstillstandsavtale, gir sitt æresord, og vel hjemme begynner de med undergravningsarbeide — og setter hele landet i fare. Dette mener de tyskerne stilltiende skulle se på, slikt kalles idag heltegjer-ninger.

Ved siste stortingsvalg gikk vi mann av huse og stemte inn en borgerlig regjering. Vi gikk ut fra at nu var det fremlagt så mange soleklare beviser på vår uskyld på så graverende krenkelser av lov og rett under rettsopp-gjøret at det måtte være en ærespått å gi oss full oppreisning. Da spørsmålet ble stilt i Fjernsynet, slo de blikket ned og knurret mellom tennene: Ro om rettsopp-gjøret! Enda de er klar over at de fleste paragrafer i grunnloven er brutt — solidarisk ansvar — ukjente paragrafer, med tilbakevirkende kraft, er svaret det samme: Ro om rettsopp-gjøret! Ved neste korsvei skal vi huske på dette.

Fra Vesttyskland kommer idag en gledelig melding, ved et delstatsvalg har nasjonal-demokratene gått kolossalt

frem. Endelig har tyskerne fått øynene åpnet og ser hvordan demokratene har kjørt landet. Om vi forsøkte det samme? Norge som er det mest skattepinte land i verden, med hemmelig politi, tvangsavstemninger og en minoritet på minst 250 000 mennesker, som er satt helt utenfor loven for hele levetiden. Om vi gjorde våre landsmenn oppmerksomme på dette, skulle ikke dette vekke noen til fornuft, så de stemte med oss — slik som i Tyskland? Har vi selv tro på vår egen uskyld, eller har vi oppgitt ethvert håp om oppreisning? Om valget går galt, har vi i hvertfall ikke gitt våre stemmer til folk som fortsetter med å trå oss ned i sølen.

Men har vi tapt helt troen på oss selv, vår sak, og vår oppreisning, kan vi delta i koret som skinnhellig brøler parolen: Ro om rettsopp-gjøret.

Poco

Har De skaffet FOLK OG LAND en ny abonnent for 1967?

RALPH HEWINS

QUISLING

1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100

400 sider,
illustrert, heftet kr. 20,—

STORE BJØRN

Bestun, Oslo

Boken kan bestilles i FOLK OG LANDS BOKTJENESTE, (postgiro 164 50), og blir sendt bestillerne straks boken foreligger i handelen i tur og orden. I tillegg til prisen kommer forsendelsesporto med kr. 1,30. Skal boken sendes i oppkrav kommer oppkravsgebyret i tillegg.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Mot lysere tider?

Det må være liten glede i den venstreradikale leir om dagen. Valgene ute i verden går slett ikke etter oppskriften. Det er da også pussig å se hvorledes hele den norske presse, og herunder også den borgerlige presse, som tuter nesten høyere enn ulvene selv, vrir seg for å få bortforklart det som nu så tydelig avtegner seg i utviklingen: den nasjonale konservative reaksjon som måtte komme.

Siden de berømmelige Kennedy-dager ligger den norske presse, kanskje med unntagelse av MORGENBLADET, på kne med røkelse og myrra i evig tilbedelse av hans demokratiske efterfølgere, som er like rødsprengte som Kennedy selv var — eller kanskje rettere som hans «rådgivere» beordret ham til å være. Norske aviser er da også ivrig opptatt med å bortfortolke det katastrofale nederlag som det demokratiske parti under Johnson led ved suppleringsvalgene nylig. Håpefullt gir man valgte republikanere et venstre-radikalt anstrøk, mens demokrater er demokrater hva de så står for. Riktignok får vi høre om denne «filmstjernen» — det minner oss om den tyske «malersvenden» — som vant valget i California, men den knusende overvekt i stemmetall får vi ikke høre om. Dertil er «filmstjernen» for konservativ for norske konservative aviser og andre.

Men siden vi nu engang hører Europa til, så er vel valget i Hessen i Vesttyskland av betydelig større interesse. Av tekniske grunner må dette nummer gå i trykken før valgresultatet i Bayern foreligger, men det er vel liten grunn til å tro at suksessen i Hessen for det nasjonaldemokratiske parti ikke vil gjenta seg. Hva de tyske nasjonaldemokrater virkelig står for kan bare fremtiden vise. En må jo skjule litt av hvert i det meget demokratiske Vesttyskland hvor menings- og ytringsfriheten er så vel beskyttet. Så vel beskyttet at hver gang det dukker opp et virkelig nasjonalt parti som vil gjøre Tyskland fritt og selvstendig igjen og befri det fra både russisk og amerikansk okkupasjon, så skriker alle de gamle partipolitikere på forbud og fengsel. Og med dem også de norske pressedemokrater.

Siden det tydeligvis ikke er mulig å finne noe lovstridig i det nasjonaldemokratiske partis program, så lyder anklagen — ikke minst i den norske presse som er så bekymret for Tyklands ve og demokratiske vel — nu på at det er så mange tidligere medlemmer av NSDAP i partiledelsen. Det har vært nevnt en tredjedel. Rent bortsett fra at vi synes tallet er forbausende lite i betraktning av at Hitlers parti hadde 12 millioner medlemmer og en stor del av resten med glede ville ha gått inn hvis de hadde sloppet til — vel å merke så lenge medgangen fulgte Hitlers faner, så er det da både eiendommelig og mistenkelig at det bare er det nasjonaldemokratiske outsiderpartiet som skal granskes på denne måte. Vi skulle tro det finnes nok av tidligere partimedlemmer i ledende politiske stillinger både i østsonen og i vestsonen. Det kan vel i denne forbindelse være nok å nevne at selveste forbundspresidenten offentlig beskyldes for å ha bygget konsentrasjonsleire for Hitlerstyret og at de kristelige demokraters nye kanslerkandidat Kiesinger opprettholdt sitt medlemskap i NSDAP fra 1933 og helt til «the bitter end» i 1945. Men naturligvis var han en slags «motstandsmann» i det skjulte likevel. Det har sikkert Hitlerfolkene i det nasjonaldemokratiske parti også vært. For hvem var ikke det slik vindene blåser idag?

«Nazifienden»
på krigsstien igjen

Stortingsmann Sverre Løberg har begått en bok. Og hvorfor skulle han ikke det han som har begått så meget annet rart? Hans eget liv-organ, TELEMARKE ARBEIDERBLAD, beretter om hvor vanskelig det var for den uhyre blyge og tilbakeholdende Løberg å gi seg litteraturen ivold. Det måtte «sterkt press fra forlagssjefer og venner» til, heter det.

Men, han har altså latt seg «bevege» til glede for alle slags bokanmeldere, ikke minst i den borgerlige presse. Det såkalte Høyreblad AFTENPOSTEN spanderte således mangfoldige spalter om mesterverket til Arbeiderpartiets venstreradikale innpisker. Men så har da Løberg i sin bok også pekt på at oppgjøret med pressens svikt i hine hårde år ikke er slutt. Han pleier å true med det, og da er det ikke godt å være AFTENPOSTEN og sitte i glasshus.

Også i Fjernsynet har Løberg naturligvis fått anledning til å utfolde seg, og det forbauser naturligvis ingen. Han benyttet anledningen til også å levere et spark til FOLK OG LAND, som vel takker for reklamen!

I TELEMARKE ARBEIDERBLAD forteller Henry Harm om den hensynsfulle Løberg at han «har vært forsiktig med å nevne navn — noe som jo kan rive opp igjen grodde sår». Så det er vel nærmest et ulykkestilfelle at Løberg både i boken og i alle intervjuene omkring boken likevel kaster en rekke navn for ulvene —?

Men, la nå alt dette ligge. Det er neppe andre enn journalistene i sine glasshus og Løbergs venstreradikale heiakor som tar denne profesjonelle konsentrasjonsleir-fange, som har gjort slik business på sin fangetid og til og med har skaffet seg livsvarig forsørgelse i Stortinget, helt alvorlig. Aller minst når han, efter at HVEM ER HVEM kan berette at hans utdanning er folkeskolen for bortimot 50 år siden, likevel med slik sak-kunnskap og selvsikkerhet uttaler seg om den meget tungleste engelske boken til Hewins.

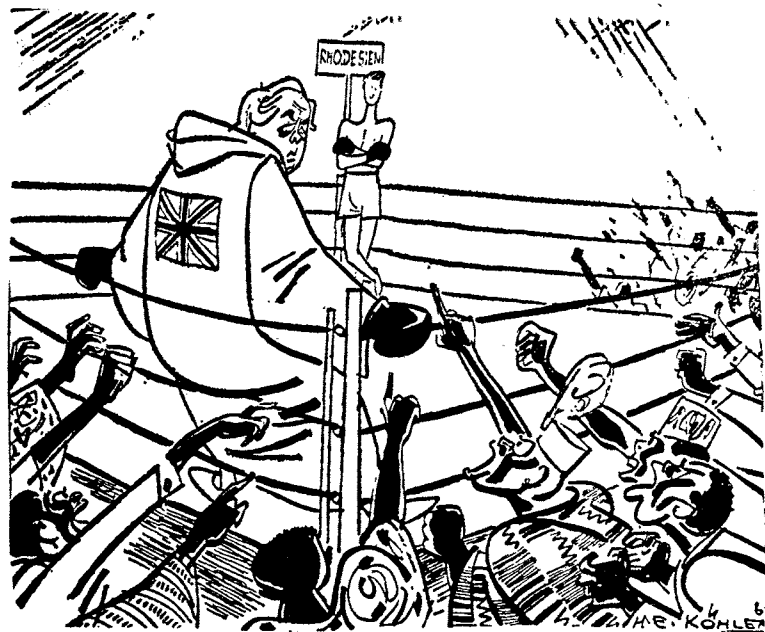
Hermed lar vi da Løberg hvile i fred og fryd over ny klingende mynt som hans patriotiske bedrifter dengang vil innbringe ham — ikke minst efter reklamen i den borgerlige glasshuspresse.

Ole

Har De fornyet
abonnement for 1967?

Det skal imidlertid bli interessant å følge utviklingen fremover. Ikke minst håper vi at reaksjonen rundt omkring i verden vil kunne sette en stopper for den kulturbolesjevisme som snart forpester oss alle. Kanskje det endelig går mot de berømmelige lysere tider?

SISTE RUNDE I RHODESIA?

Commonwealth: Heia Wilson! Vi vil se de hvite slåss!

Godt nytt om Hewinsboken

Kommer antagelig før jul likevel

Efter at Eides Boktrykkeri i Bergen (som samarbeider med Bergens Tidende og ikke Bergens Aftenblad, som det feilaktig var angitt i forrige nummer) plutselig hadde frasaagt seg trykningen av den norske utgave av Hewinsboken like før den efter avtalen skulle være ferdig, har det fra forlagets side vært arbeidet iherdig på alle fronter, både den trykningsmessige, den juridiske og den politiske. Og efter den nedslående melding i forrige nummer kan vi idag glede våre lesere og de mange som har bestilt boken hos vår BOKTJENESTE med at det nu er ordnet med nytt trykkersted og at boken — hvis det da

ikke skulle inntreffe nye komplikasjoner i dette ytrings- og trykkefrihetens paradiset — likevel vil foreligge før jul. Forlaget er slik situasjonen ligger an meget hemmelighetsfullt når det gjelder den nye trykker, men vi har grunn til å tro at trykningen vil skje i Danmark.

Efter dette går vi ut fra at våre bestillere, selvom de i mellomtiden skulle ha sendt oss annen beskjed, likevel opprettholder sine bestillinger. Og vi vil også råde alle som vil være sikre på å få fatt i boken til å sende inn sine bestillinger snarest til FOLK OG LANDS BOKTJENESTE. Vår postgirokonto er 1 64 50.

Lindholm om FOLK OG LAND-bildet
av de tre nordiske førere

Det ble tatt i København 13. november 1939

Vi gjenga i vårt nummer 21 et bilde vi hadde fått fra en dansk venn og leser. Det forestilte førerne for de tre beslektede nordiske partier. Vi var ikke sikker på nøyaktig når fotografiet var tatt. Imidlertid har vi nu hatt den glede å motta et brev fra den svenske partileder fra dengang, Lindholm, som nu har trukket seg tilbake fra alt politisk arbeide, men som likevel gjerne vil gi oss de opplysninger han kan om bildet. Lindholm skriver bl. a.: «De danske nat.soc. hade anordnet ett möte på Koncertpaladset i Köpenhamn den 13. november 1939. Vid detta möte talade Vidkun Quisling, Fritz Clausen och jag inför en fullsatt sal och det var mycket god stämning. Programmet i övrigt stod på mycket hög kulturell nivå — nordisk musik, operasång och

retitation — unison sång, fanparad m. m.

Senare på kvällen var ett 50-tal gäster inbjudna till en direktör Bryld, för att närmare bekanta oss med varandra. Enligt vad jag hört skulle där även ha varit tyska gäster bland dem. Även vid detta tillfälle hölls flera små tal.

Quisling och jag bodde på Palads Hotel vid Raadhuspladsen, och vi satt länge på natten och pratade. Men ingenting tydde på, att han då anade någonting om kommande ödesdigra händelser.

Vi planerade i samband med detta möte ett närmare samarbete mellan de tre nordiska nat. soc. partierna än vad som förut varit. Men som bekant omöjliggjordes detta snart genom krigshändelserna.»

—o—

Krigføeringsproblemet 1940–1945

En redegjørelse bygget på kjensgjerninger og solide kilder av avdøde major og byråsjef i Forsvarsdepartementet Finn Kjelstrup

8.

G. Fylkesmann Gabrielsen fremla den 20. august 1940 forslag for Adm.rådet om mobilisering av deler av den norske hær med tyske våpen og utstyr for bruk som grensevern i Øst-Finnmark i samvirke med okkupanten. Fylkesmann Christensen henvendte seg på Adm.rådets vegne til Dr. Delbrügge om dette forslag. Denne anså det «ikke aktuelt», jfr. U. K. I., Adm.rådet. En nødvendig forutsetning for forslaget var at Norge var utenfor den fortsatte krig.

H. Air Ministry forbød i 1940 å gi norske flyvere adgang til treningsflyvning, under henvisning til at det politiske forhold mellom England og Norge var uklart etter kapitulasjonen (H.- & Sjøfartstidende 30. sept. 1948).

I. Et meget stort antall arbeidere — angivelig over 250 000 — har ydet okkupanten overmåte krigsviktig bistand ved høyt lønnet arbeide på befestninger, flyplasser m. v. Prof. Skeie har i «Landssvik», s. 35, betegnet disse folk — som utvilsomt stort sett sogner til arbeiderpartiet — som «virkelige landssvikere» etter oppgjørets fortolkning av str.lovens § 86. All annen påstått bistand blekner overfor denne arbeidsinnsats. De norske statsmyndigheter har imidlertid så godt som helt bortsett fra denne stort sett frivillige bistandsytelse. Den nødvendige forutsetning og eneste juridisk holdbare grunn for strafferettslig ansvarsfrihet er imidlertid her som for Adm.rådets vedkommende, at Norge ikke var statlig krigførende etter 10. juni 1940, og at det okkuperte Norge var i fredstilstand de facto og nøytralt overfor begge de krigførende parter. Har de norske statsmyndigheter i realiteten akviessert ved denne forutsetning i det her foreliggende tilfelle, gjenstår det å gjøre erkjennelsen gjeldende også overfor hovedmassen av ofrene for det politiske oppgjør.

I samsvar med foranstående har London-regjeringens statsminister, Nygaardsvold, i radiotale fra London 25. juni 1940 omtalt krigen som avsluttet for Norges vedkommende iflg. «Ny norsk Kvitbok», s. 22–24. («Vi må for-

søke å få fiendtlighetene og ødeleggelsene stanset» — «Norge er beseiret» — «De 2 måneder krigen varte» — «Under og etter krigen»). Ved ankomsten til England uttalte han ifølge J. Scharffenberg (Morgenbladet 22. sept. 1954): «Jeg har satt alt på ett kort, England, og tapt.»

Stortingspresident Hambro erklærte i en tale den 22. juni 1940 i samsvar med regjeringens proklamasjon av 7. juni 1940 at regjeringens gjenstående oppgaver var av politisk og økonomisk art, altså ikke lenger av militær natur («Ny norsk Kvitbok», s. 19–20).

Man leter forgjeves i de her nevnte to ledende statsmenns taler etter en antydning om hensikt til fortsettelse eller gjenopptagelse av krigføringen. Var dette en mulighet av interesse som man hadde «for øye», ville ikke alene en antydning, men en sterk presisering ha vært på sin plass.

Daværende statsråd Sven Nielsen har i «Stavangeren» for 27. juli 1945 bekreftet at regjeringen reiste til England helt på det uvisse. Det lå skip rede for eventuell fortsettelse av flukten til Canada.

Opphøret av Norges krig er (indirekte) bekreftet også av eksil-regjeringens utenriksminister, Koht, i en tale av 19. juni 1940, dessuten i hans bok «Fra skanse til skanse» s. 105–106¹⁾, og i en P. M. datert 11.–12. sept. 1940, behandlet i statsråd i London 9. november 1940. Denne P. M. konkluderer med at en ikke burde binde seg for fast til en bestemt makt: «Vant ikke Stor-Britania, hjalp det ikke med noen avtale» (U. K. II, s. 40, Innst.

O. IX/49, side 24). Utenriksministeren var således i sept. — nov. 1940 åpenbart ubekjent med Norges angivelige fortsatte krigføring i samband med England. En bedre og mer avslørende klarlegging av det faktiske forhold behøves ikke.

¹⁾ F. eks.: «Ei regjering på røming utan styringsmakt og utan hærmakt.» «Eg er for gamal til å gå på brygga nå» (Nygaardsvold). Koht tenkte seg personlig muligheten av å holde forelesninger i Amerika. Denne bedrøvelige replikkveksel mellom regjeringens to ledende personer illustrerer det faktiske forhold m.h.t. regjeringens grad av kamplyst og hensikt om fortsatt krig, som villige fortolkere har ment å finne uttrykk for i dens proklamasjon av 7. juni 1940.

Ifølge U. K. 2, s. 295, ble det «ikke sluttet allianser av noen art mellom Norge og Vestmaktene.»

Professor Worm-Müller har i en tale i Trondheim 9. oktober 1946 anført bl. a. (iflg. Aftenposten 10. oktober 1946): «Regjeringen visste ikke hva den skulle gjøre med de nordmenn som kom over til England. I 1941–42 kom de for å slåss. Det fikk de ikke. I 1943–44 kom de for å få stillinger.»

Angående den norske presesses oppfatning av situasjonen etter kapitulasjonen henvises til sitater referert i bilaget.

Anm. Ut over de under avsnitt III anførte kjensgjerninger er det også en rekke andre data som bekrefter henholdsvis det faktiske opphør av den statlige krigføring pr. 10. juni 1940 og (Forts. side 7)

Terboven taler til norske arbeidere, som flokket seg i hundretusenvis om krigsviktig tysk anleggsarbeide. Fordi krigen var slutt — —

MED EN SOVJETSOLDAT I VERDENSKRIGEN

For FOLK OG LAND av armenieren Jerwand Dshanian.

FOLKERASER BLIR UTSORTERT OG SENDT TIL ARBEIDE HVER FOR SEG

Bare et par tyske soldater patruljerte utenfor — —

Jeg gikk en dag rundt omkring i leiren for om mulig å gjenfinne min kollega fotografisten Lomidze. Men jeg fant ham ikke her, og alene Gud vet til hvilken del av landet han var blitt befordret. Istedet traff jeg rent tilfeldig en gammel kjenning som jeg ikke hadde sett siden begynnelsen av tredve-årene. Det var den på mange måter merkelige armenske kamerat Karo fra min hjemby Tiflis. Han hadde tatt på seg tysk uniform og gikk nu rundt i leiren og spurte etter armeniere. Ennu minnes jeg den tiden da jeg studerte i Fabrikk- og Verkstedskolen, hvor der ble gitt et seks måneders kurs som skulle gi elevene en foreløpig teoretisk

og praktisk utdannelse som fagarbeidere. Kamerat Karo, som vi kalte ham, var en av elevene på denne skolen.

Vi omfavnet hverandre av bare glede over å ha truffet hverandre igjen selv om det var i en fangeleir. Alle krigsfangene så på Karo som ikke så lite av en sensasjon, og de kunne ikke begripe hvordan det kunne være mulig for en sovjetsoldat som var blitt tatt til fange slik som vi andre, å kunne gå fritt inn og ut av leiren tilogmed iført en tysk militæruniform. Men kamerat Karo tok det hele med ro, og forklarte at det bare var hans arbeidsklær, selv om det var en tysk uniform, og han forsikret at tyskerne stolte ganske enkelt på dem som ærlig arbeidet for dem.

Kamerat Karo fortalte ellers at det opererte fem arbeidskompanier av krigsfanger som utførte veiarbeider mellom Feodosia og Kertsj. Arbeidskompaniene 1 og 3 besto av armeniere, nr. 2 av azerbeidsjanere, nr. 4 av georgiere, mens nr. 5 besto av en blanding av nordkaukasiere, folkestammer som ossetinere, dagostanere, kabardinere og så videre. Han fortalte videre at han sammen med noen tyskere var blitt sendt til vår leir, for å samle alle armeniere sammen og så overføre oss fra leiren til de armenske arbeidskompanier, hvor leveforhold — og bevegelsesfriheten var adskillig bedre enn her i leiren.

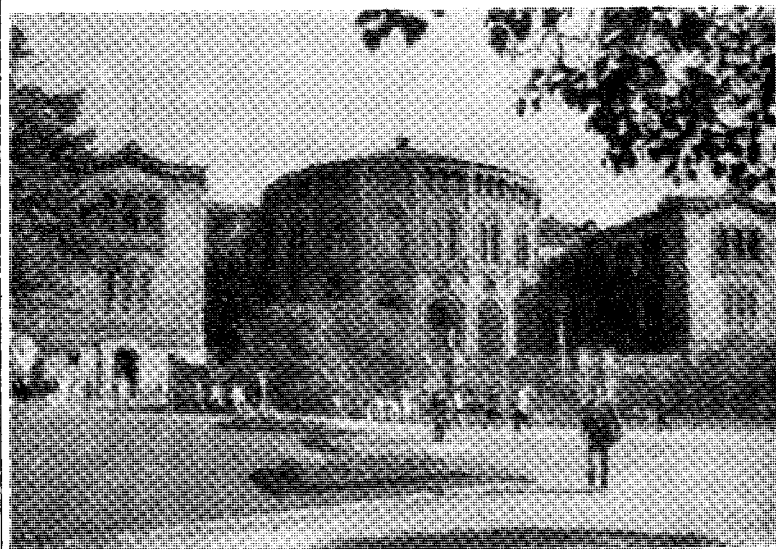
(Forts. side 7)

HORS DE COMBAT:

XX

OLAF HOLM:

Parlamentarismens achilleshel

«Like for like skal venskap være» (Håvamål)

I.

Der kives i pressen mellom de borgerlige partier på den ene side og de sosialistiske på den annen om hvem, som har flertallet av velgerne bak seg.

I «Mgbl» har man nylig kunnet lese flg. regnestykke om forholdet:

«Her må man kunne minne om at det som skjedde den 12. oktober ifjor var at langt over en million norske velgere — eller nøyaktig 1 164 047 — ganske enkelt fikk hva de hadde forlangt, nemlig en ny regjering. Ved valget i september

hadde klart gått imot det parti, som satt ved makten, og som nu fikk nesten 281 000 flere stemmer enn de andre. Flertallet var altså ikke til å diskutere — og hvis man tar bort de 122 721 stemmer, som gikk til Sosialistisk Folkeparti, ble det allikevel tilbake 1 041 353 velgere, som ville ha en borgerlig regjering — og som da også fikk den.»

II.

Forholdet mellom dem som «ville ha en borgerlig regjering» og dem som ikke ville det er ifølge den offisielle publikasjon «Stortinget» flg.

Arbeiderpartiet	883 320
Sosialistisk folkeparti	122 721
Kommunistene	27 996
Sum	1 034 037
Høyre	415 612
Kristelig folkeparti	160 331
Venstre	207 834
Senterpartiet	191 702
Fellesliste Sp/V	14 713
Ditto H/Kr. f.	22 800
Sum	1 012 992

(Forts. side 8)

Klipp fra «Afrikaneren»

Det er en uhyggelig verden vi lever i. Vi har truselen om atombomben hengende over oss, og erfaringen har vist at nårsomhelst kan en eller annen galfrans av en politisk toppfigur finne på å bruke den — kfr. president Trumans krigsforbrytelse mot Hiroshima. Tanken om at de kommunistiske kinesere nå har fingrene i dette menneskenes selvutslettelsesvåpen er ikke akkurat egnet til å sikre nattesøvn.

Under følelsen av dette knugende trykk skulle man tro at vi ville holde høyt alt av verdi vi har fått fra tidligere slekter, vår umistelige kulturarv. Det er som et ondt mareridt at nettopp i denne tiden, hvor vi så sårt trenger et solid fotefeste, spotter og håner man det som kunne gi

livet innhold og mening. Det er ikke bare de røde garder i Kina der herjer som ville dyr, også våre hjemlige kulturbolsjeviker gjør det på sin måte. De oppløsende krefter trenger inn overalt, intet er dem hellig. Og det sier seg selv at enhver som representerer vår nasjonale kunst og kultur blir forfulgt, nedvurdert og på alle måter hindret i å komme til orde.

Vi lever også i klisjéenes, slagordenes verden. Slagord har øyensynlig den fordel at de erstatter fornuft og selvstendig tenkning. Meningene kommer skreddersydde fra aviser, kringkasting, film, og overflødiggjør enhver egen tankevirksomhet.

Ta f. eks. all rasefanatismen. Bra borgere vet at det er godt og riktig at den sorte,

gule og brune mann, særlig den sorte da, ligger med hvite piker (underforstått når det ikke gjelder ens egne). De vet det også er riktig at man utleverer våre hvite brødre i Rhodesia og Syd-Afrika til de sorte horder (når de slipper en slik skjebne selv). Den som våger å gå inn for prinsippet om å holde rasen ren og hevde den hvite manns rett til å leve sitt eget liv blir stemplet som reaksjonær, som «nazist». Mangen modig maur skjelver bare ved tanken om å få et slikt stempel på seg. Og det er farlig.

I selskap med en venn, spaserer vi en sen oktoberdag nedover Bogstadveien. Da kommer det imot oss et par som vi ikke godt kan unngå å legge merke til. Hun er ung, lys og fager, med det som romantikere ville kalle gylent, silkebløtt hår. Han er svart som en ravn med små stikkende øyne og en bred sanselig munn. Han ser på den unge piken med et uttrykk som vi neppe kan kalle tillitvekkende. Det er som han vil ete henne levende. Eller iallfall i kokt tilstand.

Uvilkårlig græsser vi.

Vår venn, som er kyniker, sier: «Hun vil neppe havne i suppegryten, men ganske sikkert i sengen hans.»

Noe senere på dagen stanser vi foran reklamesøylen på Victoria Teater, og det første vi ser er selvsagt en lys, hvit pike som omfavnes av en neger. Det er et bilde fra Sigurd Evensmos film «Afrikaneren».

Vi oppdager at en filmmann vi kjenner står ved siden av oss og studerer reklamebildene.

Vi hilser og spør:

— Har De sett filmen?

— Ja.

— Og hva synes De om den?

Han vrir på seg. Det er tydelig at spørsmålet ikke er velkomment. Omsider sier han forsiktig:

— Jeg likte den ikke noe særlig.

— Med andre ord: det var en slett film?

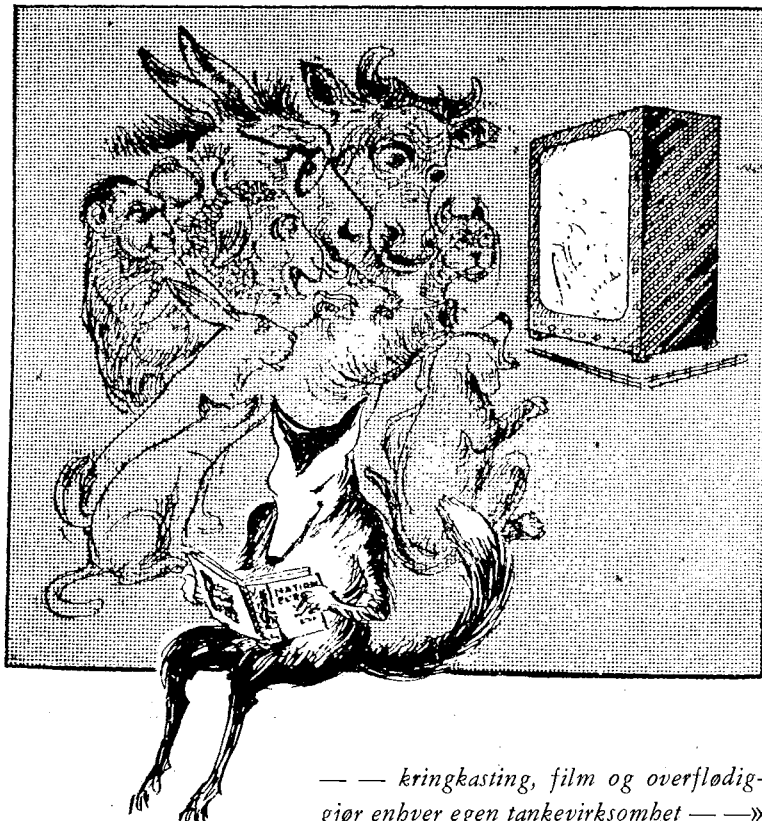
Igjen den samme nølen, men så brister det ut av ham:

— Slett og dessuten gudsjammerlig kjedelig. De folkene tror visst at bare man propaganderer for noe der regnes som god latin så er den hellige grav vel forvaret uansett hvor frekt dilletantisk det gjøres. Men nei, så lett er det ikke. Skal det først reklameres for raseblanding så må det nok gjøres på en

(Forts. side 7)

«Meningene kommer skreddersydde fra avis — —

— — kringkasting, film og overflødiggjør enhver egen tankevirksomhet — —»

Emmy Göring - -

(Forts. fra side 1.)

søker å sette tingene på sin rette plass. Helst har det vel vært folk som ikke akkurat sto i første rekke dengang — de fleste slike folk er jo enten uttrykket av seierherrene eller er blitt knekket gjennom årelange fengselsopphold. I disse dage står imidlertid Riksmarskalk Hermann Görings hustru, Emmy Göring frem og starter en artikkelserie i billedbladet QUICK om «wie es damals wirklich war.»

Det er vel i første rekke sensasjonslyst som har latt bladet åpne sine spalter for Det tredje rikets første dame, og det unnlater da heller ikke å reservere seg både i øst og i vest mot det fru Göring har skrevet og akter å skrive, men såvidt vi kan forstå har hun fått lov å uttale seg temmelig fritt sett på bakgrunn av den demokratiske meningsterror som rår i dagens Tyskland.

Vi har hittil bare sett den første av de artikler som Emmy Göring skal skrive, og den handler ikke om hvorledes det var dengang hennes mann var en av Det tredje Rikes ledende menn, men om hennes siste besøk hos Göring i dødssellen i Nürnberg kort før han snøt bødlen for sitt offer.

Emmy Göring var som kjent Görings annen hustru. Hans første, den svenskfødte Karin, døde tidlig og Göring fant sin nye livsledsagerinne i skuespillerinnen Emmy Sonnemann.

I innledningen til sin artikkel skriver fru Göring bl. a.:

«Og jeg er glad over at det i år er blitt meg spart å måtte ta i mine armer, en mann bøyet gjennom tyve års fengsel, en mann som selv ikke ønsket å oppleve denne skjensel. Jeg forstår gjensynsgleden hos Baldur von Schirachs og Albert Speers pårørende og jeg gleder meg med dem. Men jeg vet: Min mann ville ikke ha ønsket et slikt gjensyn.»

Hun gir så en rørende skildring av det siste møte med den dødsdømte ektemann, hvis første ord var et spørsmål om hvorledes datteren Edda hadde tatt dommen. Hun hadde sagt barnet, for å trøste henne, at hun ikke kunne tro at denne forferdelige dommen ville bli fullbyrdet. Edda hadde da sagt: «Hvis pappa likevel må dø, så vil han jo få se igjen alle mennesker han har vært glad i himlen.» Og hun tilføyet at det kanskje ikke ble så lenge til de fikk se pappa igjen i himlen og da uten glass og gitter mellom slik som i fengslet.

Fru Göring hadde forsik-

ret sin mann om at hun ville leve videre for å gjøre alt for datteren, og hun tilføyet: «Jeg vil alltid mene at du falt for Tyskland.» Hun fortsetter:

«Det gled som en solstråle over ansiktet hans. Det var som om all kval var forsvunnet fra det. Han så plutselig ut som en ganske ung mann. «Jeg takker deg for disse ord,» sa han. «Du aner ikke hvor du har hjulpet meg med dem. Tro ikke», fortsatte han, «at de kommer til å henge meg opp — Disse utlendinger kan myrde meg, men rett til å dømme meg har de ikke.»

Fru Göring forsto ikke hva han mente med at de ikke ville henge ham:

«Tror du virkelig at man vil skyte deg?», spurte jeg ham. Og nok engang sa han til meg med fast stemme: «På en ting kan du stole klippefast: De henger meg ikke.» Og etter en liten pause sa han ennå en gang: «De henger meg ikke.»

«Enda en gang forhørte han seg om alle slektninger, venner og bekjente. Han glemte ingen. «Hils alle, alle sammen fra meg!»

Plutselig så han på meg med hva som var det forferdeligste på domsdagen 1. oktober? Vi gikk etter domfellelsen til våre sellere, da så jeg foran sellene til von Schacht, Papen og Fritzsche, altså foran sellene til de tre som var blitt frifunnet av de allierte, tysk politi. Tysk politi!, gjen- tok han. «Forstill deg at man hadde frifunnet meg og at det var kommet tysk politi for å hente meg. Det hadde jeg ganske enkelt ikke kunnet bære. Jeg var faktisk lettet over at jeg fikk lov til å dø.»

Og så tilslutt da besøkstiden var over:

«Han reiste seg og ville heve høyre arm til velsignelse, men hånden hans var lenket til hånden til den amerikaneren som satt ved siden av ham selv i denne siste stund da han tok avskjed fra sin hustru. Så hevet han venstre arm og sa sine siste ord til meg: «Jeg velsigner deg og vårt barn, jeg velsigner vårt kjære fedreland og jeg velsigner hvert menneske som gjør noe godt for dere to.» Så gikk han bort for alltid.»

Da det ble kjent at Göring hadde tatt gift før man fikk hengt ham, følte fru Göring en stor lettelse og det hendte henne også dette:

«Så hendte det noe vidunderlig. En tysk evangelisk prest hadde gått den lange vei til oss i Sackdilling for å gi oss en stor trøst. «Jeg ville bare si Dem, fru Göring, at det for Gud ikke var noe selvmord det Deres mann idag gjorde!»

«Are you Englishman?» —

«Are you Englishmen?»

(Forts. fra side 1.)

mennene. Da de første større enheter av Gebirgsjägere, nettopp utskipet, marsjerte i retning av byen, møtte de den norske politimester (Polizeikommissar). Han gikk bort til kolonnen, skrapet sammen sitt engelsk og spurte: «Are you Englishmen?» Han spurte nærmest for en formskyld, for det var selvsagt for ham at disse soldater var engelskmenn. Hvem skulle det ellers være? England behersket jo verden, havene og alt som hørte dem til. Muligens vil han bare få istand en liten samtale, høre nyheter og skaffe seg underretning om planene til disse stramme soldater. Desto større er hans forbauselse over ikke å

Og lille Edda ble også glad over disse ordene. Hun hadde hørt at selvmordere ikke kom i himlen. «Men nu er jeg ganske rolig. Vi får se pappa igjen.» Og så står fru Göring tyve år etter frem mot dagens hetsere og skriver:

«Det var en grufull natt, og jeg anklaget skjebnen. Hvorfor måtte denne mann lide en slik død? Han som alltid bare var til for andre. Han som alltid ga av seg selv: kjærlighet, godhet, tid, glede, forståelse, hjelp, inspirasjon, troskap. I et kort øyeblikk ga han en mere enn andre mennesker som var om en fra morgen til kveld. Han var ganske enkelt så helt og fullt der. Og nu var det alt sammen forbi. — — —

Det som hadde vært tilhørte en annen verden. De menn som representerte denne tid var nu døde, borte for alltid, eller forbannet i fengsel. Jeg opplevet dem på høyden av deres makt — og jeg vil nu fortelle hvorledes jeg opplevet det — — —

Men det kan vi kanskje komme tilbake til ved en senere anledning.

—o—

få noe svar. Så begynner det å demre noe for mannen: stål hjelmene ser annerledes ut enn de flate engelske hjelmer som så ofte har vært avbildet i illustrerte blader. Pokker også, kunne det være tyskere? Han tok mot til seg: «Er dere tyskere?» «Jawohl!» lød det leende fra rekkene. Hoderystende trekker politimesteren seg tilbake. Han har hørt nok.»

Er det ikke grunn til å tro at den norske politimester ikke slik rent tilfeldig befant seg ute på åpen gate i den mørke snetykke natt, men at han kjente til at det ville bli foretatt en britisk landsetting og hadde fått ordre fra høyere hold i den anledning? Hva var det ellers de britiske og franske journalister ventet på? Neppe på tyskerne! Det var nok heller ikke uten grunn at admiralitetet sendte telegrafisk beskjed til Narvikeskadren: «Skyt på tyske, men ikke på engelske og franske krigsskip.» Havnefogd Thuestad bekrefter uttrykkelig at «Norge» mottok denne beskjed. Nøytralitetsvaktens skulle naturligvis i henhold til stående ordre skyte på hvem der enn forsøkte å trenge frem til Narvik, så det trengtes ingen særskilt ordre til å skyte på tyskerne. Hensikten med ordren kunne bare være den å hindre at det ble skutt på den britiske flåte som man visste var underveis. Skjønt det skulle vel også være unødig etter det som hendte i Jøssingfjord noen måneder i forveien da den norske marine — også etter regjeringens direkte ordre — unnlot å forsvare nøytraliteten mot engelskmennene.

I boken om general Dietl korrigeres ellers den løgnaktige beretning som Lord Strabolghi ga sin bok «Narvik og derefter», en beretning

som mange nordmenn faktisk tror på den dag i dag! Havnefogd Thuesen gir ellers en nøktern og korrekt fremstilling av det som hendte. I boken heter det bl. a.:

«Når Lord Strabolghi i sin bok «Narvik og derefter» angir at begge panserskip 9. april befant seg i Narvik havn og ble senket før de var klar til kamp, så er denne påstand tilbakevist av kjennsgjeringene. Under titlen «Det tyske angrep på Narvik 9. april» offentliggjorde «TIMES» 16. juli 1940 et brev fra en kaptein i den kongelige norske Lofoteskadre, som var innviklet i kampene om Narvik. Han skriver i dette:

«Jeg har nettopp lest «Narvik og derefter» — — Det er alt sammen galt. Begge skip var klar til kamp 8. april klokken 7 morgen (Hvorfor?), altså 20 timer før angrepet. Ikke en eneste mann var iland, og skipene lå ikke ved kaien. «Eidsvold» ble 8. april kl. 20 sendt foran havneinnløpet til Narvik, og «Norge» var i havnen da de tyske torpedojagere løp inn. «Norge» åpnet ild og beskadiget to jagere, mens «Eidsvold» ble torpedert og sank før det kom til skudd. Den tyske parlamentær, som kom ombord i «Eidsvold» med oppfordring til overgivelse, avfyrt da han forlot skipet en rakett som signal for torpedoskudd. (De tyske beretninger sier at han lot avfyre en rød rakett som faresignal da sjefen på «Eidsvold» hadde erklært å ville kjempe etter ordre av regjeringen og det norske panserskip allerede begynte å svinge sitt store skyts mot jageren, som ville blitt fullstendig ødelagt ved en treffer på det hold. Vår bemerkning).

Ombord på de tyske handelskip i Narviks havn var det ingen tyske soldater. Likeledes viste hvalfangeren «Jan Wellem» det tyske flagg og ikke amerikansk. Tyskerne skjøt ikke med maskingevær på de svømmende overlevende fra «Norge», (De deltok tvertimot energisk i redningsarbeidet, bl. a. reddet de Askim. Vår bemerkning.) Når forfatteren hevder at de første skudd i Narvik ble avfyrt av en bande tungt væpnede tyske soldater som befant seg ombord på de ved kaien liggende tyske handelskip, og at den eneste motstand de møtte var noen søvnige og uvæpnede tollere, såvel som et halvt dusin ordenspolitifolk, så svarer det på ingen måte til sannheten.»

Hvilket foranlediger oss til å komplimentere både vedkommende norske marineoffiser som ikke lot løgnen bli stående og TIMES som lot ham komme til orde! Men ikke de iherdige løgnhalser av idag!

Fra kulturfronten -

(Forts. fra side 5.)

langt mere begavet måte. Amerikanerne har laget noen filmer som det virkelig var mening i. Husker De «Sayonara» med Marlon Brando i hovedrollen? Den var gnistrende godt gjort. Og jeg tenker på den filmen som Ingrid Bergmann spilte i — «Vertshuset Den sjette lykke» — også helt glimrende. Nei, dette her er så skralle saker at det er flaut.

— Men denne Sigurd Evensmo er jo en av de mest talentfulle av kulturradikalerne, er han ikke? Og novel-len hans fikk 1ste premie.

Filmmannen nøler påny, farlig farvann øyensynlig, men sier så:

— Jeg er ingen ondskapsfull natur, og jeg ønsker mine medmennesker alt mulig godt, men jeg må tilstå at jeg gledet meg over den avgjorte fiasko som ble denne filmens lodd. Evensmo har vært så negativ, så ond overfor filmkunstnere han ikke likte — særlig dengang han var filmkronikør i Kringkastingen — at jeg må si at denne fiaskoen hans var inderlig fortjent. De husker Ibsens ord «Det går en Nemesis gjennom livet, å unngå den er ingen givet».

— Vi synes å huske et eller annet sted å ha lest en uttalelse om at ingen er så ensom her i livet som filmkunstneren dagen etter han har hatt en fiasko.

— Det er så, men i dette tilfellet er det noe annet. Evensmos hjerteløshet har vært slik at De ikke må tro at jeg står alene om min innstilling overfor ham. Jeg er ikke helt sikker på om jeg tør bruke uttrykket at hans nederlag har vakt alminnelig tilfredshet i filmkretser, men jeg tror det.

Filmmannens ord ga oss noe å tenke på. Evensmos talentfullhet har alltid forekommet oss særdeles tvilsom. Det å være destruktiv, hatefull overfor tradisjoner og verdier er langt fra det samme som å være talentfull — ennskjønt det visstnok oppfattes slik kulturbolsjeviker imellom. Men nå er det engang vanskelig å komme fra at tendens og propaganda ikke er nok i seg selv, det må ligge begavelse og kunnen bak. Evensmos klossete og amatørmessige filmmanuskript mangler alt som kunne gjøre filmen severdig, og derfor gikk det da også som det gjorde: nesten ikke en kjeft gad å umake seg ned for å se den kjedelige filmen. Det kunne han ha godt av, for hva han ville var klart nok: det var vestkantborgeren som skulle få latteren over seg, han som offisielt går «helhjertet» inn for svar-

tingene, men som reagerer når hans egen datter blir besvangret av en neger. Altså kulturbolsjevisme av reneste vann, for det er selvsagt uforståelig for Evensmo at den omstendighet at borgeren blir rystet over at hans datter skal sette en mulatt til verden, ikke kan bety annet enn at han har sin anstendighetsfølelse i behold.

Allerede under skoledagene på Hamar ga Evensmo uttrykk for den proletarinnstilling som ser ut til å ha preget ham hele livet. Han hatet alt som smakte av tradisjon og hva han mente kunne benevnes som overklasse. Nå i etterkrigstiden da alt er nivellert og det utelukende er — eller burde være — den enkeltes dyktighet og personlighet som teller, må dette evige proletarsynet forekomme en å være overflødig, nærmest beklemmende og ikke fritt for å ha en smule latterlighets skjær. Vi går ut fra at Evensmos ideal er den kinesiske rødegardist. Hvis det sto til ham ville vi nok også her hjemme få oppleve en kulturrevolusjon som sa seks.

Intet er mere typisk enn at Evensmo hørte til de røde ekstremister som ikke fant A.P. radikalt nok. I virkeligheten må en tro at han vel er skjære kommunisten, men som andre av samme støpning er han — iallfall foreløpig — havnet i S.F. Han har knyttet nevene ved synet av at hans gamle A.P.-kamerater flokket seg mette og tilfredse rundt grøtten som han nå selv var utestengt fra? Nå ja, han kan ikke klage, for A.P. lot ham iallfall slikke restene på en grøttallerken da de ga ham en godt betalt stilling som filmcensor. Våre nasjonale kunstnere som høyakter kultur og tradisjon, fikk ikke snuse på den minste grøttklatten engang. Vi er blitt «utrensket» endog før rødegardistene har fått slippe til for alvor.

Imens fører Evensmo & Co. det store ord. Hans svik overfor A.P. ser iallfall ikke ut til å ha hemmet hans ytringsfrihet. I bøker, aviser, tidskrifter, kringkasting og nå også på film får han breie seg og sprøyte sine kulturbolsjevikiske «sannheter» ut over et forutsetningsløst publikum. Skal mon tro noensinne en sterk nasjonal bevegelse gjenoppstå og feie vekk alt dette ukruttet? Idag er det ikke meget som tyder på det. Statussymbolene har fullstendig overmannet den enkelte. Det er bil, T.V., vaskemaskin, dypfryser og gudene vet hva som tar strupetak på ham så han glemmer å tenke. Og hvorfor skal

han også gjøre det når Sigurd Evensmo og hans gelliker tenker for ham?

Denne likegyldighet er livsfarlig. Enhver som er noenlunde våken må da være klar over den målbevissthet med hvilken kulturbolsjevikerne underminerer vårt samfund og ødelegger sansen for alle kulturelle verdier. For nasjonalsinnete kvinner og menn har det vært en bitter skuffelse å konstatere den borgerlige samlingsregjeringens manglende evne og vilje til å møte denne utfordring. A.P.'s dominans på kulturfronten har fått bestå som før, og intet forsøk er gjort på å sprengre den. Klager over slappheten som blir møtt med tomme unnskyldninger. Helst viser man til at A.P. på fallrepet skyndtet seg med å oppnevne sine egne folk til «kulturråd» og «utvalg» med en varighet av 5 år! De karene tok sine forholdsregler. Og hva kunne da de stakkars borgerlige gjøre når de var stillet overfor denne kjennsgjering? Skulle man ha hørt på en slik stakkarsdom! Herregud, finn på noe nytt som bryter tvers gjennom A.P.-terroren innen kunsten! Det er dusinvis av måter hvormed man kan redusere og tilintetgjøre A.P.-folkenes avgjørende innflytelse. Men gjør noe, og ikke sitt der som noen dasemikler.

Hvorfor i all verden lot våre folk seg overtale til å stemme på dem? De fikk rett som advarte mot det og sa at skifte av personer i statsledelsen var uten enhver interesse, det var systemskifte som måtte til. Og hvor er det blitt av det? Har dessuten noen av de nye toppfyrene tatt det aller minste skritt henimot oppreisning for de hundretusener som ble ofre for det store rettsviket? Vi har ikke sett noe til det. Vi bør ha kompensasjon for økonomisk utplyndring, årelang undertrykkelse og for utestengning fra våre respektive yrker i en lang rekke tilfeller. Skulle de ikke til gjengjeld for sine nye svimlende årsgasjer forsøke å øve noen rettferdighet mot sine forfulgte landsmenn? Skjønt ingen kompensasjon i verden kan viske ut minnet om de tragedier som rettsvikene har påført patriotiske, velmenende nordmenn som slet seg ut i den daglige ubarmhjertige indre kamp mot okkupantene. Intet er smerteligere enn å være taperen i livets spill. «Folket» elsker vinneren og ringakter taperen. Vi vet at blant de såkalte taperne er det rekke av verdifulle, følsomme, fantasirike og gode mennesker som fortjener en helt annen skjebne. Mange, mange

Krigføringsproblemet - -

(Forts. fra side 6)

at forholdet ble oppfattet således, jfr. J. L.: «Var Norge faktisk og rettslig i krig etter 10. juni 1940?» Dessuten direktør Bergsviks bok «Vi er ikke forbytere» s. 76—82, major Langelands bok «For at I ikke skal dømmes», s. 67—73 og Bjørn Vardaas «Grunnlovsbrudd og Rettsoppgjør» side 32—35.

Den grundige og juridisk uangripelige redegjørelse i førstnevnte brosjyre (J. L.) er på side 47 resymert således: «Konklusjonen blir at begge de krigførende parter etter kapitulasjonen i Nord-Norge i juni 1940 i ord og handling ga uttrykk for at krigen mellom Norge og Tyskland var avløst av en *de facto* fredstilstand.»

Bilag.

SITATER

fra norske presseorganer til belysning av situasjonsopfatningen etter kapitulasjonen 10. juni 1940.

«Lofotposten», redaksjonelt 10. juni 1940:

«Norge har oppgitt kampen.» «Aftenposten», redaksjonelt 14. juni 1940:

«Etter at kapitulasjonen i Nord-Norge nå er tilendebragt, er det oppstått følgende situasjon:

1. Hele landet er okkupert og dette okkuperte Norge befinner seg altså ikke lenger i krig med Tyskland.»

«Dagbladet», redaksjonelt 14. juni 1940:

«Kongen og regjeringen lot avgjørende politiske momenter gå forbi, flyktet i interesse for sin egen person til England og slepte endog sønner av vårt land med for å adlyde Englands befaling og interesser. De har latt oss i stikken. Vi må prøve å ordne oss uten dem.» «I aktivt samarbeid med de tyske myndigheter må nå hele folket ta følgene av den nye stillingen.»

«Arbeiderbladet», redaksjonelt 14. juni 1940:

«Kongens synd mot sitt folk.» Kongen og regjeringen er ikke lenger i landet og kan derfor ikke utøve myndighet innen landets grenseområde. Dette er deres sak. Men at de ikke er blitt klar over de skjebnesvangre følger, som de ved sin flukt til England har påført Norge og det norske folk?»

«Buskerud Blad», redaksjonelt 14. juni 1940:

av dem er borte for alltid.

Glem ikke, folkens, at det ligger i våre hender om den sittende samlingsregjering skal få en ny sjanse etter denne 4-årsperioden. Det er vi som i egenskap av tungen på vektskålen bestemmer om det skal bli Pernilles korte frøykantilstand.

Hors de Combat

«Situasjonen er idag den, at Norge ikke lenger er i krig med Tyskland.»

«Fremtiden», redaksjonelt 14. juni 1940:

«Forholdet er da at Norge ikke lenger er i krig med Tyskland.» «Arbeideren».

Det kommunistiske partis sentralkomite sendte sommeren 1940 ut et fredsopprop i «Arbeideren», som dessuten hadde en serie artikler som klart ga uttrykk for at krigen ansåes for å være opphørt. Prof. Andenæs i V. G. 28. april 1947.

Anm. Det har vært hevet at ovenstående er diktert propaganda. Hertil er å si at de vidt forskjellige formuleringer ikke tyder på sådant diktat. Hvis det skulle være tysk presseledelse som har gitt parolen, er uttalelsene allikevel av interesse, nemlig som uttrykk for det tyske syn på det folkerettslige forhold etter kapitulasjonen, og dessuten for presens evne til å jatte med øyeblikkets makthavere.

Det er imidlertid ingen grunn til å dra i tvil at redaksjonene her har skrevet ut fra eget syn på saken, jfr. Bilag 3 til U.K.'s innst. s. 114: «Det var sommeren 1940 en ikke ualminnelig mening at krigen mellom Norge og Tyskland egentlig sluttet 9. juni 1940, og at de nordmenn som fortsatte krigen i utlandet var å betrakte som frivillige som ikke bandt Norge.» Rettspraksis har imidlertid i strid hermed bygget på Høyesteretts uttalelse i Haaland-saken, at det var alminnelig kjent at krigen fortsatte.

Sovjetsoldat -

(Forts. fra side 4.)

Mange av oss ville ikke tro at det var sant, men det viste seg snart at Karo hadde rett i alt hva han hadde fortalt oss. Det gikk vel en halv times tid, så kom plutselig alle tyskerne med leirsjefen i spissen. De forlangte at alle fangene skulle samle seg i grupper etter nasjonalitet, hvert folkeslag for seg. Og da det var ordnet, sa de at vi skulle sendes til et arbeide hvor vi skulle finne bedre forhold å leve under. Bare noen minutter etter ble hver folkegruppe ført ut av leiren ut på gaten, hvor der sto ferdig militære lastebiler for å ta imot oss. Bilene sto oppstilt langs etter hele gaten, klare til transporten. Og den sivile befolkning hadde påny samlet seg på fortauene, og smilte av glede, formodentlig over den forandring til det bedre som foresto, og som man skulle tro de hadde fått nyss om. Blant fangene var også gleden stor ved tanken på forandringen. Vi hadde

(Forts. side 8)

Achilleshelen —

(Forts. fra side 5.)

De som ikke ville ha en borgerlig regjering har formentlig tatt SF og NKP til inntekt for seg, idet der fra det hold er angitt 49,5 pst. av velgerne borgerlige og 50,5 pst. sosialistiske.

III.

Imidlertid må det vel være innlysende, ihvertfall for de relativt få som ikke hører hjemme i ønsketenkningens verden, at like lite som AP m. v. ikke har vært istand til å forhindre med sin drøye halvpart av det samlede stemmetall, at de borgerlige ved Stortingsvalget fikk en overvekt på 10 representanter, like lite er det de borgerlige **partier** med sitt samlede mindretall, som har kunnet ro dem i land til seg.

IV

Forklaringen på det faktiske forhold 80—70 representanter på Stortinget er flg.:

Kampen om flertallet utkjempes — innen den enkelte valgkrets — om det siste mandat. Dette henger alltid i en (tynn) tråd. Hvis ett av partiene kan få «pluset på» sine partistemmer et tilstrekkelig antall utenforstående, partiløse stemmer, går dette av med mandatet.

Ved siste stortingsvalg fikk de samarbeidende borgerlige partier til sin lydelig uttalte overraskelse som sagt et flertall på 10 slike vippemandater.

Dette skyldes at NS's gamle medlemmer og deres pårørende **også** ville ha en borgerlig regjering, fordi den gamle ikke hadde forstått sin besøkelsestid eller vist tegn til det, og derfor gikk inn for å delta i valget med plaserings av sine stemmer innen valgkretsen på det borgerlige parti, som hadde best sjanse til derigjennom å erobre kretsens siste mandat. Innen de borgerlige partier ble Høyre unntatt p.g.a. sitt for et parti i sin alminnelighet og Høyre i særdeleshet uhyrlige standpunkt til utrenskningsoppgjøret «Ulovlig men nødvendig» og innen sosialistene Sogn og Fjordane valgkrets, hvor den rettsindige AP-man, sorenskriver Stavang kommer fra.

V

Vi har vært vitne til forleden år, at det hva stortingsrepresentanter angår diminutive parti SF vippet en regjering av taburettene for kort tid etter å vippe den på plass igjen. Det er en parallell til det første, som foregikk ved siste stortingsvalg. Den mulighet at vi også skal få oppleve en parallell til det siste er ikke utelukket.

VI

Løfter fra stortingsrepresentanter **in spe** kan slike spare seg Vi kjenner av erfaring deres verdiløshet.

Vi kunne nok gi noen råd for i all stillhet og uten for stort tap av politisk ansikt å komme ut av uføret og tilbake til den normale norske rettsstat, men man skal nu en gang være forsiktig med å gi råd.

VII

Dette var altså en del sannheter og som sannheter alltid er eller kanskje oppfattes som — respektløse. Det er nu engang sannhetens iboende natur, skal man dømme etter den mottakelse den alltid får.

Den lar seg heller ikke «feie under sofaen» eller, for å benytte den stedegne terminologi, henvise til «historiens dom». Det gjør man nu en gang ikke i en rettsstat.

Les heller «FOLK OG LAND» like flittig som vi leser Stortingstidende. Det er ikke farlig!! Og kan vise seg nyttig. **Olaf Holm**

Sovjetsoldat - -

(Forts. fra side 7)

gått der og faktisk ventet oss motløse på at en eller annen gang skulle vi vel komme ut av denne elendigheten under åpen himmel. Nu var dette under blitt virkelighet og det bare efter noen dagers opphold i leiren.

Noen lastebiler fulle av armeniere kjørte ut fra byen og blant dem var også jeg. To bevapnede tyskere ble plasert i hver bil for å påse at ingen smuttet ut på veien under transporten.

*

GLEM IKKE

kontingent og/eller stønad til **FORBUNDET** for nyttår. Det trenger oppslutning fra alle gode krefter for å kunne fortsette sitt arbeide for den felles sak.

Tannlege

MARTIN KJELDÅS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — **Kristne Venner** møtes den første fredag hver måned i Collettsgate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskapielig samvær. Møtetid kl. 19.30.

«Snild gutt»

Det gleder oss at Brynjulf Bull tydeligvis har forbedret seg siden han var landssvikstatsadvokat. Han ble nylig overrakt pressefotografenes «Snild gutt» statuett, og det var ikke akkurat det uttrykket en ville bruke om ham som aktor i landssviksaker. Hva sier for eksempel Kristen Gundelach om det?

*

Våpenblokaden ignoreres

Når en tenker på Sør-Afrika — der hvor Norge av all makt prøver å blande seg opp i noe det ikke forstår seg på og noe det intet har med (det burde ha nok med å ordne opp med sine egne både rasemessige og politiske minoriteter) — så tør kanskje disse opplysninger, som vi har fra informasjonsbyrået African Express, kunne påregne interesse: FN's våpenblokade av Sør-Afrika har vist seg som fullstendig verdiløs. Det er instituttet for strategiske studier i London som slår dette fast. Våpenhandelen er blitt til en storgeskjeft, hvori tolv nasjoner nu konkurrerer. Mens Storbritannia og USA har nekte å levere våpen til Sør-Afrika i henhold til blokaden, har Frankrike og i en viss utstrekning også Italia ignorert den. Instituttet slår videre fast at de moderne jetjagerfly nu er blitt til et statussymbol i Midt-Østen og i Asia. Det samme gjelder med hensyn til krigsskib for Sør-Amerika. De store industrinasjoner har siden slutten av annen verdenskrig gitt bort eller solgt til utviklingslandene (det er det pengene våre bl. a. går til!) 4 500 jetjagere, omkring 5 000 stridsvogner, 224 krigsskib og tallrike langtrekkende kanoner og mindre våpen. Før 1955 var det bare Storbritannia og USA som leverte moderne våpen. Idag er 12 industrinasjoner aktivt engasjert i internasjonal våpenhandel. Verdien av våpenmarkedet i utviklingslandene (!) i neste tiår anslås av instituttet til 1 milliard dollars (vel 7 milliarder kroner).

*

Ingen råd og ingen innblanding!

Og siden vi har viet mesteparten av dette «Litt av hvert» til forholdene i Sør-Afrika, så la oss sitere litt av hva ministerpresidenten i det selvstyrte Sør-Afrikanske bantuområde Transkei, George Mantanzima har å si. I sammenligning med det nuværende politiske og adminis-

trative kaos i de fleste afrikanske land, er Transkei det rene Utopia, sa han. «Vi ber våre medsvarte på det afrikanske kontinent om å la oss være ifred, slik at vi kan gå vår egen vei i vårt arveland. Vi trenger ikke deres råd og vil ikke tåle innblanding i våre indre anliggender...» Om uttalelsen i FN, om at Sør-Afrika-republikken kontrollerer Transkei, sa Matanzima: «Vi regjerer vårt land og vårt folk uten innblanding fra den sørafrikanske regjeringens side, våre beskyttere, som hjelper oss på alle måter til å bli et velordnet land, hvis potensial skal nyttes til fordel for alle dets innbyggere.»

*

Og endelig:

President dr. Hastings Banda i Malawi har erklært at hans land ikke kommer til å understøtte noen resolusjon mot Rhodesia, Sør-Afrika eller Portugal. Det ville bety økonomisk ruin for Malawi. Han foretrakk å bøye seg for kjennsgjerningene istedenfor å delta i aksjoner i FN, Commonwealth eller organisasjonen for afrikansk enhet. Malavis økonomi var avhengig av Mosambiques havn Beira. Et brudd i handelsforbindelsene med Rhodesia ville føre til sammenbrudd for Malawi. President Banda spurte hvilket afrikansk land det var som i tilfelle kunne sende en hær mot Rhodesia. Resolusjonene var alle sammen ugjennomførbare og derfor kunne han ikke understøtte dem. Om Sørvest-Afrika-spørsmålet mener dr. Banda at Sør-Afrikas militære styrke gjorde enhver overtakelse av forvaltningen illusorisk. «Når FN overtar forvaltningen av Sørvest-Afrika og Sør-Afrika nekter å forlate landet, hvem skal så

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 43 33

Månadsbladet

FRIHUG

Frisinna helse-, tidtrøyt- og diskusjonsblad. Siste store opplysnings-emne: *Quisling og rettsoppgjøret*. Fylgjetong: *Den spanande livssoga til Jack London*, ill. og utarbeidd etter beste kjelder. Arspris kr. 20,—. Postgiro for bladv. 80 821. Utgjevar: Erling Seim, Kinn.

kaste det ut?» spurte Banda. En FN-aksjone anså han for utelukket. Ikke de enkelte medlemmer, men stormaktene dirigerer FN.

*

FOLK OG LAND

i løssalg

FOLK OG LAND kan nå kjøpes i løssalg følgende steder:

Oslo: Helge Johannesens tobakksforretning, Teatergt. 6, ELIMA, tobakksforretning, Ole Vigs gt 12, Narvesens hovedekspedisjon, Stortingsgaten, Narvesenkiosken Karl Johans gt. v/Grand, Narvesenkiosken Østbanen, Narvesenkiosken Vestbanen.

Bladets ekspedisjon:

Kierschowsgt. 5

Bergen:

Narvesenutsalget Olav Kyrres gt.

Drammen:

Narvesenkiosken på Bragernes

Fredrikstad:

Narvesenkiosken Blomstertorget

Hamar:

Narvesenutsalget Triangelgården

Kristiansand:

Kiosken Børsparken

Stavanger:

Arne Ageren Avisbyrå

Svolvær:

Bykiosken

Trondheim:

Madsens Bladforretn., Olav Tryggv. gt. 47

FOLK og LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96
Boks 3214 - Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet efter forutgående avtale.

Abonnementspriser:

Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår i Skandinavia
Utlandet kr. 25,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1,—.

Bruk postgiro nr. 16 450.

Utgiver A/S Folk og Land

Viking Boktrykkeri